

GAIŠĀKS SKATS

Kad vasaras nakts kļūst aizvien garāka, gribas paildzināt gaismas klātbūtni. Te lieti noderēs arī apgaismojums – vai tas būtu mazas gaismiņas gar nama piebraucamo ceļu vai stalti prožektorī, kas izgaismos fasādi.

Iedomājieties, ka jūsu dārzs ir kā tukša skatuve un, apgaismojot vienu vai otru elementu, jūs radāt paši savu scenāriju vakara izrādei, aicinā arhitekta, gaismas dizainere Ilze Kundziņa. Viņa iedrošina ņemt rokās pavisam vienkāršu prožektora tipa gaismekli un apstaigāt savu dārzu, gaismojot vienu vai otru elementu no dažādiem virzieniem un skatpunktiem. Tas ļaus ieraudzīt un saprast, kuri ir tie punkti, kas konkrēto dārzu padara īpašu – padara par jūsu dārzu.

Pašlaik aktuālākais gaismas dizainā ir minimālisms, neuzkrītošas formas, kas dienā praktiski nav redzamas. Piedāvājums ir ļoti plašs, sākot no lētām Polijā ražotām lampām līdz pat greznām čuguna lampām no Itālijas rūpnīcas ar ilgu vēsturi. Arī iespējamo modeļu klāsts ir bagātīgs – ir dažādu izmēru iebūvējamās lampas, stāvlampas, sienas lampas, grīdas lampas, kā arī visu veidu un augstuma laternas. Pirms uzstāda gaismas ķermeņus, būtu vērts vērsties pie profesionāļiem, vēlams arī izveidot gaismas dizaina vizualizācijas, kā arī konsultēties ar ainavu arhitektiem, lai rezultāts būtu maksimāli baudāms. Kā neapjukt iespējās? «Domājot par piemējamā dārza vai terases apgaismojumu, pirms došanās uz veikalu vērts apstāties turpat dārzā un pārdomāt, ko tad īsti gribētos ieraudzīt vakara tumšajās stundās,» iesaka Ilze Kundziņa. «Kur patiesi

nepieciešams funkcionāls apgaismojums, un kur dekoratīvs akcents? Izvērtēt, kādi ir jūsu ikdienas ceļi, šķērsojot telpu, un kādas ir skatu perspektīvas, ko visbiežāk ieraugāt. Varbūt skatu caur virtuves logu, kur iznāk pavadīt ievērojamu vakara daļu, var papildināt ar jauki izgaismotu dārza krūmu čemuru? Varbūt reizēm izgaismots augļu koks dos pietiekami daudz atstarotās gaismas no savas lapotnes un nemaz nebūs nepieciešams papildu funkcionāls apgaismojums turpat līdzās esošajai taciņai? Ārtelpā atšķirībā no iekštelpām nav nepieciešams ieslīgt dekoratīvu gaismekļu izvēlē, jo dārza elementi un augi paši par sevi ir krāšņi objekti, kurus tikai nepieciešams izcelt ar pāris gaismas stariem. Pašus gaismas ķermeņus var paslēpt, un mūsu redzeslokā būs tikai to gaismas radītā efekta krāšņums.» Standarta dzīvojamajai mājai kvalitatīva apgaismojuma ierīkošana varētu izmaksāt ap Ls 1000, grandiozāki risinājumi dārgāk. Izmaksu atšķirību nosaka lampas ražotāja vārds, izmantotie materiāli lampas izstrādē un izmērs. Jādomā arī par ekspluatācijas izmaksām – mūsdienās visbiežāk izvelas LED apgaismojumu, kam ir zems elektroenerģijas patēriņš, to diodes lietderīgais darbības laiks ir līdz pat 100 000 stundu, turklāt tās nebojā vibrācija vai apkārtējās vides temperatūras svārstības. ►►

Brīvdienų māja uz mākslīgās salas Rojas novads Kaltenē pasaules ievēribu guvusi ar neordināru izpildījumu. Šis projekts arī demonstrē, kā šķietami vienkāršs apgaismojuma risinājums panākt gana iespaidīgu efektu – ceļa iezīmēšanai un apgaismošanai izmantoti klasiskie stabiņi, turklāt zemē arī iebūvēti lineāri gaismekļi, kas izgaismo fasādi.

Kas ir IP?

Sevišķa uzmanība jāpievērš gaismekļu kopšanai, jo īpaši piejūras teritorijās, kur gaiss ir sāļš un parastāki, plānāka materiāla gaismekļi, piemēram, alumīnija lampas ar mazu aizsardzības (IP – *International Protection*) klasi, jau pēc gada būs nelietojami. Rīgas apkārtnē derēs arī gaismekļi ar IP koeficientu 44, bet pie jūras – tādi, kam IP koeficients ir ne mazāks par 65. Jo augstāks lampas koeficients, jo izturīgāks un piemērotāks gaismas ķermenis būs lietošanai ārpus telpām. Āra apgaismojuma lampas pārsvarā tiek ražotas no dažādu krāsu metāla kombinācijā ar plastiku, stiklu un citiem mitrumizturīgiem materiāliem.